

Vergaderjaar 2018–2019

33 566

Financieel en sociaaleconomisch beleid

Nr. 103

BRIEF VAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 26 november 2018

Introductie

Met deze brief informeer ik uw Kamer over de voortgang van de sectorplannen, de maatregelen uit de brief *Doorstart naar nieuw werk*¹ en het tijdelijk scholingsbudget voor WW-gerechtigden. Dit betreft de voortgang ten opzichte van de stand van zaken zoals ik die beschreven heb in mijn brief van 5 juli jl.²In dit kader ontvangt u bij deze brief ook de tweede tussenevaluatie van de sectorplannen en het tussenrapport van de evaluatie van de Regeling DWSRA³ ⁴. Voorafgaand aan deze voortgangsrapportage geef ik een actueel overzicht van de benutting van het budget voor de cofinanciering van sectorplannen. Tot slot informeer ik uw Kamer in deze brief over de aanpassing van de Regeling vrijwilligerswerk in de WW, naar aanleiding van de moties Schouten en Kerstens⁵ en Keijzer⁶ over vrijwilligerswerk met behoud van WW-uitkering.

Anders dan in mijn voorgaande voortgangsbrief van 5 juli jl.⁷ gaat deze brief niet in op de voortgang van de intensivering van de persoonlijke dienstverlening door UWV aan WW-, Wajong- en WGA-gerechtigden. In het regeerakkoord heeft het kabinet vanaf 2019 € 70 miljoen structureel vrijgemaakt voor het versterken van deze persoonlijke dienstverlening. Over de nadere uitwerking zijn afspraken gemaakt met UWV. Over de voortgang van de implementatie van deze afspraken zal ik uw Kamer in december nader informeren.

¹ Kamerstuk 33 566, nr. 86

² Kamerstuk 33 566, nr. 102

³ Tijdelijke regeling cofinanciering projecten dienstverlening werkzoekenden en projecten samenwerking en regie arbeidsmarkt

⁴ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

⁵ Kamerstuk 17 050, nr. 510

⁶ Kamerstuk 34 369, nr. 10

⁷ Kamerstuk 33 566, nr. 102

Actuele bestedingen van het oorspronkelijke budget voor de sectorplannen

De Regeling cofinanciering van de sectorplannen komt voort uit het Sociaal Akkoord van 2013. In het kader van deze regeling heeft het vorige kabinet € 600 miljoen vrijgemaakt voor de cofinanciering van de sectorplannen. Niet al deze middelen zijn daadwerkelijk aan de sectorplannen besteed. Tabel 1 van deze brief

bevat een actueel overzicht van hoe het oorspronkelijk door het Rijk voor de cofinanciering van sectorplannen vrijgemaakte budget is benut. Dit overzicht wijkt beperkt af van het overzicht dat ik gaf in mijn brief van 5 juli jl.⁸ Er is sprake van een verlaging van de aan de sectorplannen verplichte bedragen en daarnaast is als gevolg van het verzoek van uw Kamer (motie Segers c.s.⁹ d.d. 21 september jl.) € 25 miljoen van het sectorplannenbudget verplicht voor ondersteuning aan kwetsbare mensen. Voor het overige is de benutting van het sectorplannenbudget gelijk gebleven. De verlaging van de aan de sectorplannen verplichte bedragen komt hoofdzakelijk doordat plannen tussentijds zijn gewijzigd of ingetrokken dan wel na afloop een lagere subsidie hebben gerealiseerd dan eerder is verleend.

Tabel 1 Budget sectorplannen per medio oktober 2018

	Totalen x € mln	Bedragen x € mln
Oorspronkelijk budget sectorplannen	600	
Verplicht aan uitvoeringskosten	10	
Verplicht aan 100 sectorplannen	335	
<i>Waarvan plannen uit 1^e en 2^e tranche</i>		298
<i>Waarvan plannen uit 3^e tranche</i>		37
Verplicht aan Doorstart naar nieuw werk	113,8	
<i>Waarvan dienstverlening WW door UWV</i>		38
<i>Waarvan scholingsvouchers kansberoepen (origineel)</i>		30
<i>Waarvan Regeling DWSRA</i>		33,8
<i>Waarvan brug-WW</i>		10
<i>Waarvan mobiliteitscentra UWV</i>		2
Verplicht aan motie Kerstens WSW-bedrijven	30	
Verplicht aan amendementen SZW-begroting 2017	26,1	
<i>34 550-XV-17 bemiddeling over de grens 14 grensregio's</i>		1,4
<i>34 550-XV-18 additioneel budget scholingsvouchers</i>		20,0
<i>34 550-XV-19 voorbereiding programma beroepsziekten_</i>		0,1
<i>34 550-XV-20 klantprofielen gemeenten Kandidaatver-</i>		
<i>kenner</i>		3,5
<i>34 550-XV-21 team arbeidsmarktdiscriminatie Insp. SZW</i>		1,0
<i>34 550-XV-22 ervaringsdeskundigen</i>		0,1
Verplicht aan 1.000-banenplan Groningen	6,2	
Verplicht aan ondersteuning door Stichting van de Arbeid	1,0	
Verplicht aan amendementen SZW-begroting 2018	35,5	
<i>34 775-XV-15 scholingstrajecten richting een kansberoep</i>		30,0
<i>34 775-XV-17 regionale werkgeversondersteuning</i>		5,0
<i>34 775-XV-18 re-integratie (ex-)kankerpatiënten</i>		0,5
Verplicht aan motie Segers APB september 2018		
<i>Ondersteuning aan kwetsbare mensen</i>	25	

Uit tabel 1 blijkt dat van de oorspronkelijk door het kabinet voor de sectorplannen beschikbaar gestelde € 600 miljoen, € 582,6 miljoen is verplicht. De onderbenutting op het sectorplannenbudget bedraagt dus per medio oktober 2018 € 17,4 miljoen. Hiervan is € 12,2 miljoen

⁸ Kamerstuk 33 566, nr. 102

⁹ Kamerstuk 35 000, nr. 25

teruggevloeid naar de schatkist¹⁰ en daarmee niet meer beschikbaar. Daardoor bedraagt de verwachte budgettaire vrijval van het sectorplannenbudget per medio oktober – voor de resterende periode waarin de financiële afwikkeling van de sectorplannen c.a. plaatsvindt – € 5,2 miljoen.

Voortgang sectorplannen

De subsidie voor cofinanciering van de sectorplannen is in drie tranches verstrekt. De gesubsidieerde maatregelen in de eerste twee tranches waren vooral gericht op het behoud van vakmanschap door onder andere scholing en het bevorderen van duurzame inzetbaarheid. Sectorplannen uit de derde tranche zijn anders van opzet. De derde tranche geeft een extra impuls aan trajecten naar werk, voor zowel werkenden als uitkeringsgerechtigden.

De voortgang van de sectorplannen is bijgehouden door middel van zogenoemde quickscans. Uw Kamer is daar meermaals over geïnformeerd, meest recent met mijn brief van 5 juli jl.¹¹. Daarnaast worden de sectorplannen geëvalueerd. De evaluatie bestaat uit twee tussenevaluaties en een eindevaluatie. De tussenevaluaties hebben betrekking op de sectorplannen uit de eerste twee tranches. Bij deze brief vindt u het rapport van de tweede tussenevaluatie gevoegd. In 2019 volgt de eindevaluatie van de regeling. Daarin zullen ook de resultaten van de sectorplannen uit de derde tranche worden meegenomen.

Eerste en tweede tranche: tweede tussenevaluatie

De tweede tussenevaluatie heeft betrekking op de sectorplannen uit de eerste twee tranches van de subsidieregeling. Op het moment van de evaluatie waren al deze plannen afgerond. De conclusies uit de tweede tussenevaluatie komen overeen met de conclusies uit de eerste tussenevaluatie, waarover ik uw Kamer in december 2017 heb geïnformeerd¹². Het belangrijkste verschil tussen de eerste en tweede tussenevaluatie is dat in de tweede tussenevaluatie alle plannen van de eerste twee tranches zijn meegenomen, terwijl dat in de eerste tussenevaluatie slechts voor de helft van die plannen het geval was. Dit leidt uiteraard tot andere gegevens over aantallen deelnemers en bestede budgetten. Daarnaast kon in de tweede evaluatie ook de arbeidsmarktsituatie van de deelnemers aan maatregelen over een langere termijn bekeken worden.

Deelnemers en budgetten

De tweede tussenevaluatie laat zien dat met de 75 sectorplannen uit de eerste twee tranches¹³ ruim 296 duizend personen bereikt zijn. De plannen bevatten maatregelen die aansluiten bij zes onderscheiden thema's. Het grootste aantal deelnemers (ruim 155 duizend) is te vinden in het thema om- en bijscholingsmaatregelen, gevolgd door maatregelen gericht op het

¹⁰ De subsidieaanvragers hebben de mogelijkheid voorschotten op de subsidie aan te vragen. Als een aanvrager het project intrekt of als de subsidie lager wordt vastgesteld dan dat er voorschotten zijn verstrekt, wordt het teveel ontvangen voorschot teruggevorderd. Tot medio oktober is aldus in de loop der jaren voor de sectorplannen een bedrag van € 12,2 miljoen teruggevorderd. Dat geld is niet meer beschikbaar, want het is reeds teruggevloeid naar de schatkist.

¹¹ Kamerstuk 33 566, nr. 102

¹² Kamerstuk 33 566, nr. 101

¹³ Eén van de sectorplannen uit de eerste twee tranches – het sectorplan «pilots reductie ziekteverzuim» – is in de evaluatie buiten beschouwing gelaten, omdat dit een sterk afwijkende opzet had.

bevorderen van de gezondheid van werknemers (ruim 53 duizend deelnemers). In totaal bestond 21 procent van de deelnemers aan de sectorplannen uit jongeren. Het gaat om jongeren die maximaal 26 jaar oud waren bij aanvang van de maatregel. Dit aandeel is veel hoger bij de maatregel leerwerkplekken, waar 66 procent van de deelnemers jongeren betrof.

Over het budget concludeert de tussenevaluatie dat het totaal van de voor de sectorplannen in de eerste en tweede tranche gerealiseerde uitgaven € 998 miljoen bedraagt (inclusief overhead). Hiervan is € 298 miljoen gefinancierd door de rijksoverheid en circa € 700 miljoen door de sectoren. De middelen zijn additioneel aan de middelen die sociale partners regulier, bijvoorbeeld via O&O-fondsen, uitgeven. Veruit het grootste deel van het totale budget (66%) is besteed aan financiële bijdragen voor leerwerkplekken voor met name leerlingen uit de beroepsbegeleidende leerweg van het mbo (bbl). Deze maatregel kende ruim 40 duizend deelnemers. Ruim de helft van het budget was gericht op jongeren tot en met 26 jaar. Hiermee is voldaan aan de wens van uw Kamer om een derde van het budget aan jongeren te besteden.

Ten opzichte van de oorspronkelijke ambities van de plannen is het aantal beoogde deelnemers voor 69 procent gerealiseerd. De bij de start van de plannen totaal beoogde uitgaven zijn voor ongeveer 79 procent gerealiseerd. Vooral vanwege veranderende economische omstandigheden en nieuwe inzichten zijn veel plannen gedurende de looptijd bijgesteld. Uitgaande van de aangepaste plannen ligt de realisatie van het aantal deelnemers op 96 procent.

Tabel 2 Gerealiseerd aantal deelnemers en gerealiseerde uitgaven per thema

Thema	Gerealiseerd aantal deelnemers	Gerealiseerde uitgaven ¹
Arbeidsmobiliteit	26.329	€ 39.184.181
Loopbaancheck en -advies	16.127	€ 7.206.078
Om- en bijscholing	155.532	€ 195.404.305
Leerwerkplekken	40.826	€ 655.101.620
Gezondheidsmaatregelen	53.329	€ 25.127.144
Overige maatregelen ²	4.002	€ 55.720.412
Totaal	296.145	€ 977.743.739

¹ Exclusief overheadkosten

² Overige maatregelen betreffen onder Personeelpoules tussen bedrijven, Coaching door ouderen/transferbanen, In dienst nemen van ouderen en jongeren, Onderzoek, Experimenten en Voorlichting.

Arbeidsmarktpositie deelnemers op middellange termijn

Het evaluatieonderzoek kan vanwege het ontbreken van een controle-groep geen uitspraken doen over de netto-effectiviteit van de sectorplannen. Wel hebben de onderzoekers de arbeidsmarktpositie van de deelnemers na afloop van de maatregelen onderzocht. De onderzoekers concluderen hierover dat verreweg de meeste mensen die hebben deelgenomen aan de maatregelen van de sectorplannen uit de eerste twee tranches in mei 2018 als werknemer aan de slag waren. Voor deelnemers aan de 37 sectorplannen die al voor de eerste tussenevaluatie uit 2017 waren afgerond concluderen de onderzoekers bovendien dat hun arbeidsmarktpositie in mei 2018 over het algemeen beter was dan die in mei 2017.

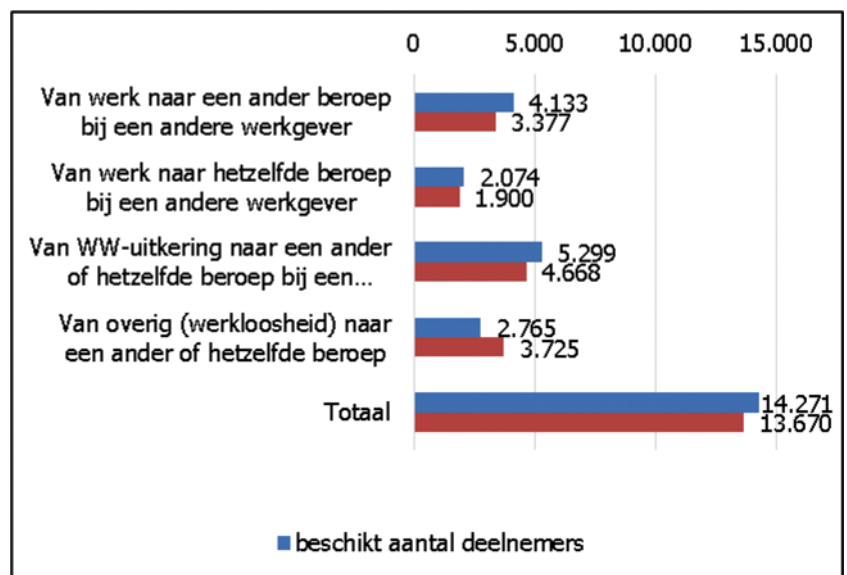
Voortgang derde tranche

De sectorplannen uit de derde tranche bieden trajecten van werk naar ander werk of vanuit werkloosheid naar werk in een kansrijk beroep, in sectoren en regio's waar juist banen ontstaan of moeilijk vervulbare vacatures zijn. De trajecten naar werk bestaan uit een mix van instrumenten zoals scholing, begeleiding en bemiddeling. De inzet van de instrumenten hangt af van de individuele behoeften en de bredere context van de sectorale of regionale arbeidsmarkt. Bij het indienen van de plannen hebben de aanvragers een gedetailleerde arbeidsmarktanalyse gemaakt op basis van de arbeidsmarktsituatie op dat moment. De cofinanciering vanuit het Rijk bedraagt 50%. Sociale partners financieren de andere 50%. In totaal is in de derde tranche aan 24 sectorplannen subsidie verleend. De plannen worden voor de zomer van 2019 afgerond.

Het aantal deelnemers dat een individueel traject gestart is in het kader van de sectorplannen uit de derde tranche bedraagt ruim 13,5 duizend (stand per 10 oktober jl.). Deze deelnemers volgen een traject of hebben dat inmiddels afgerond. Dat is ongeveer 3,5 duizend deelnemers meer dan het aantal deelnemers op het vorige meetmoment in juli van dit jaar. De actuele ambitie van de plannen is om in totaal ruim 14 duizend mensen een traject aan te bieden. Hiervoor is door het Rijk € 37 miljoen beschikbaar gesteld.

Tranche drie kent vier doelgroepen. Grafiek 1 geeft een overzicht van het aantal in de actuele sectorplannen beoogde en het aantal bereikte deelnemers per doelgroep.

Grafiek 1: Beoogde en bereikte deelnemers van de sectorplannen uit de derde tranche. Verdeeld over de 4 doelgroepen. Stand per 10 oktober 2018.

De doelgroep «vanuit een uitkering (WW) naar een ander of hetzelfde beroep» kent het grootste aantal deelnemers. De doelgroep «van werk naar hetzelfde beroep» het laagste aantal.

Doorstart naar nieuw werk

In de Kamerbrief *Doorstart naar nieuw werk*¹⁴ van november 2015 is uiteengezet hoe, mede op verzoek van uw Kamer, het onbenutte budget voor de sectorplannen is aangewend voor een tijdelijk pakket aanvullende maatregelen met als doel transities naar nieuw, kansrijk werk te ondersteunen. Deze maatregelen richten zich op scholing (scholingsvouchers en brug-WW) en op innovatieve arbeidsmarktprojecten (Regeling DWSRA). In deze brief informeer ik over nieuwe ontwikkelingen rond de scholingsvouchers sinds mijn bericht hierover in de brief van 5 juli jl.¹⁵ en over de tussenrapportage van de evaluatie van activiteiten die verricht worden in projecten die subsidie ontvangen vanuit de Regeling DWSRA.

Over de brug-WW, die van april 2016 tot april 2018 werkzoekenden met een WW-uitkering de mogelijkheid bood om deels te werken bij een nieuwe werkgever en tegelijkertijd noodzakelijke (bij- of om)scholing te volgen vanuit de WW, zijn ten opzichte van mijn brief van 5 juli jl. geen nieuwe ontwikkelingen te melden. Zoals eerder gemeld wordt de eindevaluatie van de brug-WW in 2019 verwacht.

Vouchers voor scholing richting een kansberoep

Met de «Tijdelijke regeling subsidie scholing richting een kansberoep» zijn van mei 2016 tot en met december 2017 werkzoekenden ondersteund om scholing te volgen richting een kansberoep. Het ging daarbij om werkzoekende werknemers, werklozen en zelfstandigen. De ondersteuning bestond uit het verstrekken van scholingsvouchers, die door werkzoekenden bij UWV konden worden aangevraagd. In het kader van de regeling zijn 20,5 duizend werkzoekenden ondersteund. De regeling was populair; ruim voor het verstrijken van de deadline was het subsidieplafond voor de algemene doelgroep bereikt. In mijn brief van 5 juli jl.¹⁶ heb ik u geïnformeerd over de opbrengsten van de tussentijdse evaluatie van de effecten van de scholingsvouchers. Daarbij heb ik aangegeven dat de resultaten van de scholingsvouchers, in de zin van de (verandering van de) arbeidsmarktpositie van de deelnemers na het afronden van de gevolgde scholing, pas bij de in 2019 verwachte eindevaluatie bekend worden.

Tevens heeft UWV de afgelopen periode onderzoek gedaan naar de rechtmatigheid van de besteding van de scholingsvouchers. Daarbij is de besteding van bijna 19 duizend vouchers onderzocht. Het onderzoek laat zien dat 73% van deze scholingsvouchers geheel besteed is aan de aangevraagde opleiding. Bij 4% van de vouchers hebben de aanvragers om verschillende redenen alsnog besloten om de aangevraagde opleiding niet te volgen en hebben zij het geld teruggestort naar UWV.

Op basis van de voorwaarden van de regeling is bij 22% van de aanvragers een reden tot (gedeeltelijke) terugvordering geconstateerd. Voor de aan deze aanvragers verstrekte vouchers geldt dat het ontvangen bedrag in zijn geheel niet aan scholing is besteed (3%), niet het hele bedrag aan scholing is besteed (6%) of dat de besteding niet kan worden vastgesteld doordat de aanvragers ervan niet hebben meegewerkt aan het onderzoek (13%). Voor 2% van de vouchers geldt dat het terug te vorderen bedrag lager is dan de door UWV gehanteerde terugvorderingsdrempel van € 113.

¹⁴ Kamerstuk 33 566, nr.86

¹⁵ Kamerstuk 33 566, nr. 102

¹⁶ Kamerstuk 33 566, nr. 102

UWV is reeds gestart met de terugvorderingsactie. De uitkomsten van het bestedingsonderzoek laten zien dat de vormgeving van de regeling te veel ruimte gaf voor misbruik. Deze ervaring heb ik gebruikt bij het vormgeven van de regeling ten behoeve van het tijdelijk scholingsbudget voor WW-gerechtigden, waarbij bewust is gekozen het budget door UWV te laten besteden ten behoeve van de klant (zie ook de tekst over het tijdelijk scholingsbudget verderop in deze brief).

Regeling DWSRA

De Tijdelijke regeling cofinanciering Projecten Dienstverlening werkzoekenden en Projecten Samenwerking en Regie Arbeidsmarkt (Regeling DWSRA)¹⁷ biedt sociale partners de gelegenheid om te experimenteren met nieuwe vormen van dienstverlening aan werkzoekenden en samenwerking en regie op de arbeidsmarkt. Projecten komen op grond van de regeling in aanmerking voor 60% SZW-subsidie, de overige 40% van de kosten wordt door sociale partners zelf gefinancierd. In het kader van de regeling is 31,5 miljoen subsidie toegekend aan 48 projecten.

De activiteiten die verricht worden in de vanuit de Regeling DWSRA gesubsidieerde projecten laat ik evalueren op doelmatigheid en doeltreffendheid en op de toegevoegde waarde van de rol van sociale partners bij dienstverlening aan werkzoekenden en bij samenwerking en regievoering op de arbeidsmarkt. Het tussenrapport in het kader van deze evaluatie is afgerond.

Het tussenrapport geeft een beschrijving van de projecten en hun startfase. Vier veelbelovende voorbeeldprojecten worden daarbij meer in detail beschreven. Omdat het merendeel van de projecten pas in de loop van 2017 is gestart en een looptijd heeft van twee jaar, biedt het rapport nog geen inzicht in de gerealiseerde doelmatigheid, doeltreffendheid en toegevoegde waarde van de activiteiten. Deze onderwerpen zullen aan de orde komen in de eindevaluatie die ik naar verwachting in het voorjaar van 2020 aan uw Kamer zal kunnen aanbieden. In het rapport komen ook de ervaringen van de projectleiders en andere betrokkenen aan bod en geven de onderzoekers hun eerste observaties. Het tussenrapport van de evaluatie is als bijlage bij deze brief gevoegd.

Tijdelijk scholingsbudget voor WW-gerechtigden

Bij de begrotingsbehandeling SZW 2018 is het amendement van Van Weyenberg c.s.¹⁸ ingediend en aangenomen. Met het amendement is vanuit de onderbenutting van de sectorplannen € 30 miljoen (inclusief uitvoeringskosten) beschikbaar gekomen voor scholing van werklozen, waarvan € 8 miljoen in 2018, € 11 miljoen in 2019 en € 11 miljoen in 2020.

Sinds 1 juli 2018 beschikt UWV over het tijdelijke scholingsbudget voor WW-gerechtigden. Hiermee kunnen werkzoekenden met hoge kans op langdurige werkloosheid worden ondersteund bij het vinden van werk. Het UWV koopt met het beschikbare budget scholing in voor werkzoekenden met een grote kans op langdurige werkloosheid. Het is belangrijk dat de scholing gericht wordt ingezet: er moet sprake zijn van scholing richting een krapteberoep of een concrete baan die in het vooruitzicht wordt gesteld door een werkgever.

¹⁷ Tijdelijke regeling cofinanciering projecten dienstverlening werkzoekenden en projecten samenwerking en regie arbeidsmarkt

¹⁸ Kamerstuk 34 775 XV, nr. 15

Het gebruik van het scholingsbudget blijft nog achter bij de verwachting. Sinds 1 juli 2018 tot en met de tweede week van november heeft UWV voor 333 WW-gerechtigden scholing ingekocht. Deze scholingstrajecten vertegenwoordigen een aangegane verplichting van € 734.082,-. Daarmee is tot nu toe 10% van het voor dit jaar beschikbare budget benut. UWV zet thans in op versnelling van de inzet van het instrument en ziet een stijgende lijn in het aantal aanvragen per week. Ik heb UWV gevraagd zich maximaal in te spannen om het gebruik van de regeling te optimaliseren. UWV zal de mogelijkheid tot scholing actiever bij WW-gerechtigden onder de aandacht brengen. Ik blijf het gebruik van het scholingsbudget nauwgezet volgen en zal uw Kamer informeren over de voortgang.

Aanpassing Regeling vrijwilligerswerk in de WW

In juli 2015 is een motie aangenomen van de leden Schouten en Kerstens¹⁹ waarin wordt verzocht beleidsregels te stellen wanneer vrijwilligerswerk wel is toegestaan bij activiteiten met een commercieel karakter. In februari 2017 is een motie van het lid Keijzer²⁰ aangenomen die verzoekt de regeling zodanig aan te passen dat vrijwilligerswerk buiten een ANBI (*Algemeen Nut Beogende Instelling*) of SBBI (*Sociaal Belang Behartigende Instelling*) toegestaan wordt, zonder dat dit tot verdringing leidt. Beide verzoeken honoreer ik in een aangepaste Regeling vrijwilligerswerk in de WW. De wijzigingsregeling zal in de Staatscourant gepubliceerd worden en treedt per 1 januari 2019 in werking.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
W. Koolmees

¹⁹ Kamerstuk 17 050, nr. 510

²⁰ Kamerstuk 34 369, nr. 10